DIRECTIVA 2012/29/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din 25 octombrie 2012

de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 82 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European [1],

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor [2],

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară [3],

întrucât:

(1) Uniunea și-a stabilit obiectivul de a menține și de a dezvolta un spațiu de libertate, securitate și justiție, având drept fundament principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești în materie civilă și penală.

(2) Uniunea s-a angajat să protejeze victimele criminalității și să stabilească standarde minime în acest sens, iar Consiliul a adoptat Decizia-cadru 2001/220/JAI din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale [4]. În temeiul Programului de la Stockholm – o Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora [5], adoptat de către Consiliul European în cadrul reuniunii sale din 10-11 decembrie 2009, Comisia și statele membre au fost invitate să examineze modalitățile de îmbunătățire a legislației și a măsurilor practice de sprijin pentru protecția victimelor, punând accentul, cu prioritate, pe sprijinul și recunoașterea acordate tuturor victimelor, inclusiv victimelor terorismului.

(3) Articolul 82 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede instituirea unor norme minime aplicabile în statele membre în vederea facilitării recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, precum și a cooperării polițienești și judiciare în materie penală cu dimensiune transfrontalieră, în special cu privire la drepturile victimelor criminalității.

(4) În rezoluția sa din 10 iunie 2011 privind o foaie de parcurs pentru consolidarea drepturilor și protecției victimelor, în special în cadrul procedurilor penale [6] (denumită în continuare „foaia de parcurs de la Budapesta”), Consiliul a stipulat că, la nivelul Uniunii, ar trebui desfășurate acțiuni în vederea consolidării drepturilor, a sprijinirii și a protecției victimelor criminalității. În acest scop, în conformitate cu rezoluția menționată, prezenta directivă urmărește să revizuiască și să completeze principiile stabilite în Decizia-cadru 2001/220/JAI și să determine progrese semnificative în ceea ce privește nivelul de protecție a victimelor în întreaga Uniune, în special în cadrul procedurilor penale.

(5) Rezoluția Parlamentului European din 26 noiembrie 2009 referitoare la eliminarea violenței împotriva femeilor [7] a invitat statele membre să îmbunătățească legislațiile și politicile naționale de combatere a tuturor formelor de violență împotriva femeilor și să ia măsuri pentru a aborda cauzele violenței împotriva femeilor, nu în ultimul rând prin utilizarea de măsuri preventive, și a invitat, de asemenea, Uniunea să garanteze dreptul la asistență și sprijin pentru toate victimele violenței.

(6) În rezoluția sa din 5 aprilie 2011 referitoare la prioritățile și la structura unui nou cadru al politicii UE de combatere a violenței împotriva femeilor [8], Parlamentul European a propus o strategie de combatere a violenței împotriva femeilor, a violenței domestice și a mutilării genitale a femeilor care să stea la baza viitoarelor instrumente legislative în materie de drept penal pentru combaterea violenței bazate pe gen, inclusiv un cadru de combatere a violenței împotriva femeilor (politică, prevenire, protecție, urmărire în justiție, măsuri concrete și parteneriat), urmat de un plan de acțiune al Uniunii. Reglementările internaționale din acest domeniu includ Convenția Organizației Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW) adoptată la 18 decembrie 1979, recomandările și deciziile Comitetului CEDAW și Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice adoptată la 7 aprilie 2011.

[1] JO C 43, 15.2.2012, p. 39.
[2] JO C 113, 18.4.2012, p. 56.
[3] Poziția Parlamentului European din 12 septembrie 2012 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 4 octombrie 2012.
[4] JO L 82, 22.3.2001, p. 1.
[5] JO C 115, 4.5.2010, p. 1.
[6] JO C 187, 28.6.2011, p. 1.
[7] JO C 285 E, 21.10.2010, p. 53.
[8] JO C 296 E, 2.10.2012, p. 26.

(7) Directiva 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție [1] stabilește un mecanism pentru recunoașterea reciprocă de către statele membre a măsurilor de protecție în domeniul criminalității. Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia [2] și Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile [3] abordează, printre altele, nevoile specifice ale categoriilor speciale de victime ale traficului de persoane, ale abuzului sexual asupra copiilor, precum și ale exploatării sexuale și pornografiei infantile.

(8) Decizia-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind combaterea terorismului [4] recunoaște că terorismul constituie una dintre încălcările cele mai grave ale principiilor pe care se bazează Uniunea, inclusiv ale principiilor democrației, și confirmă faptul că acesta constituie, printre altele, o amenințare la adresa exercitării libere a drepturilor omului.

(9) Criminalitatea reprezintă un prejudiciu pentru societate și, în aceeași măsură, constituie o încălcare a drepturilor individuale ale victimelor. Ca atare, victimele criminalității ar trebui să fie recunoscute și tratate cu respect, atenție și profesionalism, fără a fi discriminate în vreun fel pe baza oricărui motiv cum ar fi rasa, culoarea, originea etnică sau socială, trăsăturile genetice, limba, religia sau credința, opiniile politice sau de oricare altă natură, apartenența la o minoritate națională, bunurile de care dispune, nașterea, handicapul, vârsta, genul, identitatea de gen și modalitatea de exprimare a genului, orientarea sexuală, statutul acestora din punctul de vedere al reședinței sau sănătatea. În toate contactele cu o autoritate competentă în contextul procedurilor penale și cu orice serviciu care intră în contact cu victimele, precum un serviciu de sprijinire a victimelor sau de justiție reparatorie, ar trebui să se țină seama de situația personală și de necesitățile imediate, vârsta, genul, eventuala dizabilitate și de maturitatea victimelor criminalității, respectându-se totodată pe deplin integritatea lor fizică, mentală și morală. Victimele criminalității ar trebui să fie protejate împotriva victimizării secundare și repetate, precum și împotriva intimidării și a răzbunării, să primească sprijin adecvat pentru a se facilita recuperarea lor și să beneficieze de un acces suficient la justiție.

(10) Prezenta directivă nu abordează condițiile privind reședința victimelor criminalității pe teritoriul statelor membre. Statele membre ar trebui să adopte măsurile necesare pentru a se asigura că drepturile prevăzute de prezenta directivă nu sunt acordate în funcție de statutul reședinței victimei pe teritoriul acestora sau în funcție de cetățenia sau naționalitatea victimei. Denunțarea unei infracțiuni și participarea în procedurile penale nu creează niciun drept în ceea ce privește statutul victimei din punctul de vedere al reședinței.

(11) Prezenta directivă stabilește norme minime. Statele membre pot extinde drepturile prevăzute de prezenta directivă pentru a oferi un nivel mai ridicat de protecție.

(12) Drepturile prevăzute de prezenta directivă nu aduc atingere drepturilor autorului infracțiunii. Termenul „autor al infracțiunii” se referă la o persoană care a fost condamnată pentru săvârșirea unei infracțiuni. Cu toate acestea, în sensul prezentei directive, acesta se referă și la o persoană suspectată sau acuzată înaintea oricărei constatări a vinovăției sau a unei condamnări și nu aduce atingere prezumției de nevinovăție.

(13) Prezenta directivă se aplică în privința infracțiunilor săvârșite în Uniune și procedurilor penale care se desfășoară în Uniune. Directiva conferă drepturi victimelor infracțiunilor extrateritoriale numai în legătură cu procedurile penale care se desfășoară în Uniune. Plângerile formulate în fața autorităților competente din afara Uniunii, precum ambasadele, nu dau naștere obligațiilor prevăzute de prezenta directivă.

(14) În aplicarea prezentei directive, interesul superior al copilului ar trebui să constituie preocuparea primordială, în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și cu Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului adoptată la 20 noiembrie 1989. Victimele-copii ar trebui să fie considerate și tratate ca beneficiare depline ale drepturilor prevăzute de prezenta directivă și ar trebui să li se permită să își exercite respectivele drepturi astfel încât să se țină seama de capacitatea lor de a-și forma propriile păreri.

(15) În aplicarea prezentei directive, statele membre ar trebui să garanteze victimelor cu dizabilități posibilitatea de a beneficia pe deplin de drepturile prevăzute de prezenta directivă, în aceeași măsură cu ceilalți cetățeni, inclusiv prin facilitarea accesului în incinta în care se desfășoară procedurile penale și a accesului la informații.

(16) Victimele terorismului au suferit agresiuni menite, în ultimă instanță, să aducă prejudicii societății. Prin urmare, acestea pot necesita o atenție specială, sprijin și protecție, ținând seama de caracterul specific al infracțiunii săvârșite împotriva lor. Victimele terorismului se pot afla în atenția sporită a publicului și adesea necesită recunoaștere socială și să fie tratate cu respect de către membrii societății. Prin urmare, statele membre ar trebui să țină seama în mod deosebit de necesitățile victimelor terorismului și ar trebui să urmărească protecția demnității și a securității acestora.

[1] JO L 338, 21.12.2011, p. 2.
[2] JO L 101, 15.4.2011, p. 1.
[3] JO L 335, 17.12.2011, p. 1.
[4] JO L 164, 22.6.2002, p. 3.

(17) Violența îndreptată împotriva unei persoane din cauza genului, a identității de gen sau a exprimării de gen a acesteia sau care afectează în mod disproporționat persoane aparținând unui anumit gen este înțeleasă ca fiind violență bazată pe gen. Aceasta poate avea ca rezultat vătămări de natură fizică, sexuală, emoțională sau psihologică sau prejudicii economice suferite de victime. Violența bazată pe gen este considerată o formă de discriminare și o încălcare a libertăților fundamentale ale victimei și include violența în cadrul relațiilor apropiate, violența sexuală (inclusiv violul, agresiunea sexuală și hărțuirea), traficul de persoane, sclavia și diferite forme de practici vătămătoare, precum căsătoriile forțate, mutilarea genitală a femeilor și așa-numitele „infracțiuni de onoare". Femeile victime ale violenței bazate pe gen și copiii acestora necesită adeseori un sprijin și o protecție deosebite din cauza riscului ridicat de victimizare secundară și repetată, a riscului de intimidare sau de răzbunare asociat unor astfel de violențe.

(18) Atunci când violențele sunt săvârșite în cadrul unei relații apropiate, sunt săvârșite de o persoană care este în prezent sau a fost soțul/soția sau partenerul sau un alt membru de familie al victimei, indiferent dacă autorul infracțiunii locuiește sau a locuit împreună cu victima. Violențele de acest tip ar putea include violențe fizice, sexuale, psihologice sau economice și pot avea drept rezultat vătămarea fizică, mentală sau emoțională sau un prejudiciu economic. Violențele din cadrul relațiilor apropiate reprezintă o problemă socială gravă și adesea ascunsă care ar putea cauza traume psihologice și fizice sistematice, cu consecințe severe din cauză că autorul infracțiunii este o persoană în care victima ar trebui să poată avea încredere. Victimele violențelor din cadrul relațiilor apropiate ar putea, în consecință, să necesite măsuri de protecție speciale. Femeile sunt afectate în mod disproporționat de acest tip de violență, iar situația poate fi mai gravă dacă femeia este dependentă de autorul infracțiunii din punct de vedere economic, social sau în ceea ce privește dreptul său la reședință.

(19) O persoană ar trebui să fie considerată victimă indiferent dacă autorul infracțiunii a fost identificat, arestat, urmărit în justiție sau condamnat și indiferent de legătura familială dintre aceștia. Este posibil ca membrii familiei victimelor să sufere de asemenea vătămări ca urmare a săvârșirii infracțiunii. În special, membrii familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune ar putea suferi prejudicii ca urmare a infracțiunii. Astfel de membri de familie, care sunt victime indirecte ale infracțiunii, ar trebui prin urmare să beneficieze și ele de protecție, în temeiul prezentei directive. Cu toate acestea, statele membre ar trebui să poată stabili proceduri prin care să limiteze numărul membrilor de familie care pot beneficia de drepturile prevăzute de prezenta directivă. În cazul unui copil, copilul sau, cu excepția cazului în care acest lucru nu este în interesul superior al copilului, titularul răspunderii părintești ar trebui să poată exercita, în numele copilului, drepturile prevăzute de prezenta directivă. Prezenta directivă nu aduce atingere niciunei proceduri administrative naționale necesare pentru a constata că o persoană reprezintă o victimă.

(20) Rolul victimelor în cadrul sistemului judiciar penal și posibilitatea acestora de a participa activ în procedurile penale variază de la un stat membru la altul, în funcție de sistemul național, și sunt determinate de unul sau mai multe dintre următoarele criterii: stabilirea în cadrul sistemului național a statutului juridic de parte în procedurile penale; victimei îi revine obligația juridică de a participa activ în procedurile penale sau este solicitată în acest sens, de exemplu în calitate de martor; sau victima beneficiază de un drept legal în temeiul dreptului intern de a participa activ în procedurile penale și urmărește să facă acest lucru, în cazul în care sistemul național nu stabilește victimelor statutul juridic de parte în procedurile penale. Statele membre ar trebui să determine care dintre aceste situații se aplică pentru a stabili domeniul de aplicare al drepturilor prevăzute de prezenta directivă, în cazul în care există trimiteri la rolul victimei în sistemul judiciar penal relevant.

(21) Informațiile și consilierea furnizate de autoritățile competente, serviciile de sprijinire a victimelor și serviciile de justiție reparatorie ar trebui să fie, pe cât posibil, acordate printr-o serie de mijloace și într-o manieră care poate fi înțeleasă de către victimă. Astfel de informații și consiliere ar trebui furnizate într-un limbaj simplu și accesibil. De asemenea, trebuie garantat faptul că victima se poate face înțeleasă în cursul procedurilor. În acest sens, cunoașterea de către victime a limbii folosite pentru furnizarea informațiilor, vârsta, maturitatea, capacitățile intelectuale și emoționale, instruirea și orice deficiență mentală sau fizică ale acestora ar trebui să fie luate în considerare. Ar trebui să se țină seama în mod deosebit de dificultățile de înțelegere sau de comunicare ce se pot datora oricărui tip de dizabilitate, precum deficiențele de auz sau de vorbire. De asemenea, limitările privind capacitatea unei victime de a comunica informații ar trebui luate în considerare în cursul procedurilor penale.

(22) Momentul în care se formulează o plângere ar trebui să fie considerat, în sensul prezentei directive, ca făcând parte din procedurile penale. Acesta ar trebui să includă și situațiile în care autoritățile inițiază din oficiu procedurile penale ca urmare a unei infracțiuni suferite de o victimă.

(23) Din momentul primului contact cu o autoritate competentă, ar trebui să poată fi furnizate informații privind rambursarea cheltuielilor, de exemplu printr-o broșură în care să se prezinte condițiile de bază pentru o astfel de rambursare a cheltuielilor. În această etapă inițială a procedurilor penale, nu ar trebui să li se solicite statelor membre să decidă dacă victima în cauză îndeplinește condițiile privind rambursarea cheltuielilor.

(24) În momentul denunțării unei infracțiuni, victimele ar trebui să primească o confirmare scrisă a plângerii lor din partea poliției, în care să se menționeze elementele de bază ale infracțiunii, cum ar fi tipul infracțiunii, momentul și locul, precum și orice vătămare fizică, mentală sau emoțională ori prejudiciu economic cauzate de infracțiune. Această confirmare ar trebui să includă un număr de dosar, precum și data și locul denunțării infracțiunii, pentru a putea fi folosită ca probă a faptului că infracțiunea a fost denunțată, de exemplu în legătură cu cererile de despăgubire în temeiul unei asigurări.

(25) Fără a aduce atingere normelor privind termenele de prescripție extinctivă, denunțarea întârziată a unei infracțiuni, din cauza temerilor de răzbunare, umilire sau stigmatizare, nu ar trebui să aibă drept rezultat refuzul constatării plângerii victimei.

(26) Atunci când sunt furnizate informații, ar trebui oferite suficiente detalii pentru a se garanta că victimele sunt tratate cu respect și pentru a le permite acestora să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la participarea lor în cadrul procedurilor. În acest sens, sunt extrem de importante informațiile care permit victimei să cunoască stadiul curent al oricăror proceduri. Acest lucru este valabil și pentru informațiile care permit victimei să decidă dacă să solicite revizuirea unei decizii de neîncepere a urmăririi penale. Cu excepția cazului în care sunt solicitate în alt mod, informațiile comunicate victimei ar trebui să poată fi transmise verbal sau în scris, inclusiv prin mijloace electronice.

(27) Informațiile comunicate unei victime ar trebui trimise la cea mai recentă adresă de corespondență cunoscută sau la datele de contact electronice furnizate autorității competente de către victimă. În circumstanțe excepționale, de exemplu din cauza numărului ridicat de victime implicate într-o cauză, ar trebui să fie posibil ca informațiile să fie comunicate prin intermediul presei, prin intermediul unei pagini de internet oficiale a autorității competente sau prin orice alt canal de comunicare similar.

(28) Statele membre nu ar trebui să fie obligate să comunice informații, în cazul în care dezvăluirea acestora ar putea afecta instrumentarea adecvată a unei cauze sau ar putea aduce prejudicii unei anumite cauze sau persoane sau dacă acestea sunt considerate ca fiind contrare intereselor lor esențiale de securitate.

(29) Autoritățile competente ar trebui să garanteze faptul că victimele primesc datele de contact actualizate pentru comunicările legate de cauza lor, cu excepția cazului în care victima și-a exprimat dorința de a nu primi astfel de informații.

(30) O trimitere la o „hotărâre” în contextul dreptului la informare, interpretare și traducere ar trebui înțeleasă doar ca o trimitere la stabilirea vinovăției sau la finalizarea în alt mod a procedurilor penale. Motivarea respectivei hotărâri ar trebui să fie comunicată victimei fie printr-o copie a documentului care conține hotărârea respectivă, fie printr-un rezumat succint al acesteia.

(31) Dreptul la informare cu privire la data și locul unui proces care se desfășoară ca urmare a plângerii cu privire la o infracțiune suferită de victimă ar trebui să se aplice și în ceea ce privește informațiile cu privire la data și locul unei audieri din cadrul unei căi de atac împotriva unei hotărâri pronunțate în respectiva cauză.

(32) Informațiile specifice privind eliberarea sau evadarea autorului infracțiunii ar trebui să fie comunicate, la cerere, victimelor, cel puțin în cazurile în care acestea ar putea fi în pericol sau în cazul unui risc identificat de prejudiciere a victimelor, cu excepția cazului în care există un risc identificat de prejudiciere, prin notificare, a autorului infracțiunii. În cazul în care există un risc identificat de prejudiciere, prin notificare, a autorului infracțiunii, autoritatea competentă ar trebui să țină seama de toate celelalte riscuri în momentul stabilirii unei acțiuni adecvate. Trimiterea la „riscul identificat de prejudiciere a victimelor” ar trebui să acopere factori precum natura sau gravitatea infracțiunii și riscurile de răzbunare. Prin urmare, aceasta nu ar trebui să se aplice situațiilor în care au fost săvârșite infracțiuni minore și, în consecință, există doar o posibilitate redusă de prejudiciere a victimei.

(33) Victimele ar trebui să primească informații cu privire la orice drept referitor la o cale de atac împotriva unei hotărâri de eliberare a autorului infracțiunii, dacă un astfel de drept există în cadrul dreptului intern.

(34) Justiția nu poate fi înfăptuită efectiv decât dacă victimele pot să explice în mod adecvat circumstanțele infracțiunii și să furnizeze probe autorităților competente într-un mod inteligibil. Este la fel de important să se garanteze faptul că victimele sunt tratate cu respect și că își pot exercita drepturile. Prin urmare, ar trebui să fie puse la dispoziție în mod gratuit servicii de interpretariat, în timpul audierii victimei și pentru a îi permite să participe activ la audierile în fața instanței, în conformitate cu rolul victimei în sistemul judiciar penal relevant. Pentru alte aspecte ale procedurilor penale, necesitatea interpretării și a traducerii poate varia în funcție de aspecte specifice, de rolul victimei în sistemul judiciar penal relevant și de implicarea acesteia în proceduri, precum și de orice drepturi specifice de care beneficiază. Ca atare, serviciile de interpretariat și traducere în aceste cazuri trebuie să fie disponibile doar în măsura în care acest lucru este necesar pentru ca victima să își poată exercita drepturile.

(35) Victima ar trebui să aibă dreptul de a contesta o hotărâre prin care se constată că nu sunt necesare servicii de interpretare sau de traducere, în conformitate cu procedurile din cadrul dreptului intern. Acest drept nu dă naștere obligației în sarcina statelor membre de a pune la dispoziție un mecanism separat sau o procedură privind plângerile prin care o astfel de hotărâre să poată fi contestată și nu ar trebui să prelungească în mod nerezonabil procedurile penale. O cale internă de revizuire a hotărârii în conformitate cu procedurile naționale existente ar fi suficientă.

(36) Faptul că o victimă vorbește o limbă care nu este larg răspândită nu ar trebui să constituie un motiv pentru a decide că interpretarea sau traducerea ar prelungi în mod nerezonabil procedurile penale.

(37) Sprijinul ar trebui să fie disponibil din momentul în care autoritățile competente au fost informate cu privire la victimă, pe durata procedurilor penale și pentru o perioadă adecvată ulterior unor astfel de proceduri, în conformitate cu nevoile victimei și cu drepturile prevăzute de prezenta directivă. Sprijinul ar trebui furnizat prin diverse mijloace, fără formalități excesive și printr-o distribuție geografică suficientă în statul membru pentru a oferi tuturor victimelor posibilitatea de a accesa aceste servicii. Victimele care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravității infracțiunii ar putea avea nevoie de servicii de asistență specializată.

(38) Persoanele care sunt în special vulnerabile sau care se află în situații care le expun unui risc deosebit de ridicat de a fi prejudiciate, precum persoanele supuse unor violențe repetate în cadrul relațiilor apropiate, victimele violenței bazate pe gen sau persoanele care sunt victimele altor tipuri de infracțiuni într-un stat membru, altul decât statul de cetățenie sau de reședință, ar trebui să primească asistență de specialitate și protecție juridică. Serviciile de asistență de specialitate ar trebui să se bazeze pe o abordare integrată și orientată care ar trebui să țină seama în special de nevoile specifice ale victimei, de gravitatea prejudiciului suferit ca urmare a infracțiunii, precum și de relația dintre victime, autorii infracțiunilor, copii și mediul social mai larg al acestora. O sarcină principală a acestor servicii și a personalului acestora, care joacă un rol important în procesul de recuperare a victimelor și de depășire de către acestea a eventualelor prejudicii sau traume rezultate dintr-o infracțiune, ar trebui să fie informarea victimelor cu privire la drepturile prevăzute de prezenta directivă pentru ca acestea să poată lua decizii într-un mediu care le oferă sprijin și care le tratează cu demnitate, respect și atenție. Formele de sprijin pe care aceste servicii de specialitate ar trebui să le ofere ar putea include acordarea de adăpost și cazare sigură, sprijin medical imediat, direcționarea spre serviciile de examinare medicală și medico-legală în vederea colectării de probe în cazurile de viol sau de agresiune sexuală, consilierea psihologică pe termen scurt și lung, asistență în caz de traume, consiliere juridică, apărare și servicii specifice pentru copii în calitate de victime directe sau indirecte.

(39) Nu se solicită serviciilor de sprijinire a victimelor să ofere ele însele expertiză specializată și profesională vastă. Dacă este necesar, serviciile de sprijinire a victimelor ar trebui să asiste victimele prin solicitarea sprijinului profesional existent, de exemplu din partea unor psihologi.

(40) Deși acordarea sprijinului nu ar trebui să depindă de existența unei plângeri privind săvârșirea unei infracțiuni, formulate de către victime în fața unei autorități competente, cum ar fi poliția, astfel de autorități se găsesc adesea în cea mai bună situație pentru a informa victimele cu privire la posibilitatea de a primi sprijin. Prin urmare, statele membre sunt încurajate să instituie condiții corespunzătoare pentru a permite direcționarea victimelor către serviciile de sprijinire a victimelor, inclusiv prin garantarea faptului că cerințele privind protecția datelor pot fi și sunt însușite. Redirecționarea în mod repetat ar trebui evitată.

(41) Dreptul victimelor de a fi audiate ar trebui considerat ca fiind respectat în cazul în care li se permite victimelor să formuleze în scris declarații sau explicații.

(42) Dreptul victimelor-copii de a fi audiate în cadrul procedurilor penale nu ar trebui să fie exclus numai pe motiv că victima este un copil sau pe motivul vârstei victimei respective.

(43) Dreptul la revizuirea hotărârii de neîncepere a urmăririi penale ar trebui să fie înțeles ca referindu-se la hotărârile luate de procurori și judecători de instrucție sau de autorități de aplicare a legii, precum funcționari de poliție, dar nu la hotărârile luate de instanțe. Orice revizuire a hotărârii de neîncepere a urmăririi penale ar trebui realizată de o persoană sau o autoritate diferită de cea care a luat hotărârea inițială, cu excepția cazului în care hotărârea inițială de neîncepere a urmăririi penale a fost luată de cea mai înaltă autoritate de urmărire, a cărei hotărâre nu poate face obiectul unei cereri de revizuire, caz în care cererea de revizuire poate fi soluționată de aceeași autoritate. Dreptul la revizuirea unei hotărâri de neîncepere a urmăririi penale nu privește procedurile speciale, precum procedurile împotriva membrilor parlamentului sau guvernului, în legătură cu exercitarea funcției lor oficiale.

(44) O hotărâre de încetare a procedurilor penale ar trebui să acopere și situațiile în care procurorul hotărăște să retragă acuzațiile sau să întrerupă procedurile.

(45) Decizia procurorului care conduce la o soluționare extrajudiciară, care duce astfel la încetarea procedurilor penale, ar trebui să excludă pentru victime dreptul la revizuirea unei hotărâri a procurorului de neîncepere a urmăririi penale numai în cazul în care soluționarea impune un avertisment sau o obligație.

(46) Serviciile de justiție reparatorie, inclusiv, de exemplu, medierea dintre victimă și autorul infracțiunii, conferința familială și cercurile de verdict, se pot dovedi extrem de benefice pentru victimă, însă necesită bariere de protecție pentru a fi împiedicată victimizarea secundară și repetată, precum și intimidarea și răzbunarea. Aceste servicii ar trebui, prin urmare, să aibă ca primă prioritate interesele și nevoile victimei, repararea prejudiciilor suferite de victimă și evitarea producerii altor prejudicii. Factori cum ar fi natura și gravitatea infracțiunii și a traumei suferite ca urmare a acesteia, agresiunile repetate la adresa integrității fizice, sexuale sau psihologice a victimei, dezechilibrele dintre raporturile de forțe, vârsta, maturitatea sau capacitatea intelectuală a victimei, care ar putea limita sau reduce capacitatea acesteia de a face o alegere în cunoștință de cauză sau care ar putea compromite un rezultat pozitiv pentru victimă, ar trebui luați în considerare în momentul sesizării serviciului de justiție reparatorie și în desfășurarea procesului de justiție reparatorie. Procesele de justiție reparatorie ar trebui să fie, în principiu, confidențiale, cu excepția cazului în care părțile hotărăsc altfel, sau astfel cum prevede dreptul intern, având în vedere interesul public prevalent. Factori precum amenințările proferate sau alte forme de violență săvârșite în timpul procesului pot fi considerate ca necesitând divulgarea în interes public.

(47) Participarea în cadrul procedurilor penale nu ar trebui să atragă cheltuieli în sarcina victimelor. Statele membre ar trebui să ramburseze victimelor numai cheltuielile necesare în legătură cu participarea lor în procedurile penale și nu ar trebui să fie obligate să ramburseze taxele legale suportate de victime. Statele membre ar trebui să poată impune, în cadrul dreptului intern, condiții pentru rambursarea cheltuielilor, precum termene pentru solicitarea rambursării, sume forfetare pentru costurile de subzistență și călătorie și cuantumuri zilnice maxime pentru pierderile de venituri. Dreptul la rambursarea cheltuielilor în cadrul procedurilor penale ar trebui să nu existe în situația în care o victimă face o declarație privind o infracțiune. Cheltuielile ar trebui rambursate doar în măsura în care victima este obligată sau i se solicită de către autoritățile competente să fie prezentă și să participe activ în procedurile penale.

(48) Bunurile recuperabile care sunt sechestrate pe durata procedurilor penale ar trebui să fie restituite victimei infracțiunii cât mai curând posibil, cu excepția unor împrejurări excepționale, precum un litigiu privind proprietatea, posesia asupra bunurilor sau în cazul în care bunurile respective sunt ilegale. Restituirea bunurilor nu ar trebui să aducă atingere reținerii legitime a acestora în scopul altor proceduri legale.

(49) Dreptul la o hotărâre de despăgubire de către autorul infracțiunii și procedura aplicabilă relevantă ar trebui să se aplice și victimelor care își au reședința într-un stat membru, altul decât cel în care a fost comisă infracțiunea.

(50) Obligația prevăzută de prezenta directivă de a transmite plângerile nu ar trebui să aducă atingere competenței statelor membre de a institui proceduri și nu aduce atingere normelor conflictuale de competență, astfel cum prevede Decizia-cadru 2009/948/JAI a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind prevenirea și soluționarea conflictelor referitoare la exercitarea competenței în cadrul procedurilor penale ([1]).

(51) Dacă victima a părăsit teritoriul statului membru în care a fost comisă infracțiunea, statul membru respectiv nu ar trebui să mai fie obligat să asigure asistență, sprijin și protecție, cu excepția a ceea ce este legat în mod direct de orice procedură penală pe care o desfășoară cu privire la infracțiunea în cauză, ca de exemplu măsuri speciale de protecție pe durata procedurilor în instanță. Statul membru în care își are reședința victima ar trebui să acorde asistența, sprijinul și protecția de care este nevoie pentru recuperarea victimei.

(52) Ar trebui să fie disponibile măsuri de protecție a siguranței și demnității victimelor și a membrilor familiei acestora împotriva victimizării secundare și repetate, precum și a intimidării și răzbunării, cum ar fi acțiunile în încetare sau ordinele de protecției sau de restricție cu caracter provizoriu.

([1]) JO L 328, 15.12.2009, p. 42.

(53) Riscul de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare din partea autorului infracțiunii ori ca urmare a participării în procedurile penale ar trebui să fie limitat prin derularea procedurilor într-un mod coordonat și respectuos, care permite victimelor să aibă încredere în autorități. Interacțiunea cu autoritățile competente ar trebui să fie cât mai simplă, limitându-se în același timp numărul interacțiunilor inutile dintre acestea și victimă, de exemplu prin înregistrarea pe suport video a audierilor și prin permiterea utilizării acestora în fața instanței. Un număr cât mai mare de măsuri ar trebui puse la dispoziția practicienilor pentru a se preveni suferința victimelor în cursul procedurilor judiciare, în special ca urmare a contactului vizual cu autorul infracțiunii, cu membrii familiei sale, cu asociații săi sau cu persoanele din public. În acest scop, statele membre ar trebui să fie încurajate să introducă, în special în clădirile instanțelor judecătorești și în secțiile de poliție, măsuri fezabile și practice pentru a permite amenajarea unor facilități precum intrări și săli de așteptare separate pentru victime. În plus, statele membre ar trebui, în măsura posibilului, să planifice procedurile penale astfel încât să se evite contactele dintre victime și membrii familiei acesteia, pe de o parte, și autorul infracțiunii, pe de altă parte, de pildă prin citarea victimei și a autorului infracțiunii la audieri în momente diferite.

(54) Protecția vieții private a victimei poate fi un mijloc important de a se evita victimizarea secundară și repetată, precum și intimidarea și răzbunarea, și poate fi obținută printr-o serie de măsuri, printre care nedivulgarea sau limitarea divulgării informațiilor cu privire la identitatea și adresa victimei. Această protecție este deosebit de importantă pentru victimele-copii, incluzând nedivulgarea numelui copilului. Cu toate acestea, ar putea exista cazuri în care, în mod excepțional, copilul poate beneficia din divulgarea sau chiar publicarea pe scară largă a informațiilor, de exemplu în cazul răpirii unui copil. Măsurile de protecție a vieții private și a imaginii victimelor și membrilor familiilor acestora ar trebui întotdeauna să fie conforme cu dreptul la un proces echitabil și libertatea de exprimare, astfel cum este recunoscut la articolele 6 și 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

(55) Anumite victime sunt extrem de expuse în cursul procedurilor penale riscului de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare din partea autorului infracțiunii. Este posibil ca un astfel de risc să provină din caracteristicile personale ale victimei, tipul sau natura și gravitatea infracțiunii. Un astfel de risc poate fi identificat eficient numai prin evaluări individuale, realizate în cel mai scurt termen posibil. Respectivele evaluări ar trebui realizate pentru toate victimele, pentru a stabili dacă acestea sunt expuse riscului de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare și care sunt măsurile de protecție speciale necesare.

(56) Evaluările individuale ar trebui să țină seama de caracteristicile personale ale victimei, precum vârsta acesteia, genul și identitatea sau exprimarea de gen, etnia, rasa, religia, orientarea sexuală, sănătatea, prezența unei dizabilități, statutul victimei din punctul de vedere al reședinței, dificultățile de comunicare, relația cu autorul infracțiunii sau dependența de acesta, experiențele anterioare în materie infracțională. Acestea ar trebui să țină, de asemenea, seama de tipul sau natura și de circumstanțele infracțiunii, precum dacă este vorba de infracțiuni inspirate de ură, infracțiuni inspirate de prejudecăți sau infracțiuni săvârșite pe motive de discriminare, violență sexuală, violență în cadrul relațiilor apropiate, infracțiuni în cazul cărora autorul se afla într-o poziție de control, dacă victimele își au reședința într-o zonă cu o rată mare a criminalității sau dominată de bande organizate sau dacă țara de origine a victimei nu este statul membru în care a fost comisă infracțiunea.

(57) Victimele traficului de persoane, ale terorismului, ale criminalității organizate, ale violenței în cadrul relațiilor apropiate, ale violenței sexuale sau exploatării, ale violenței bazate pe gen, ale infracțiunilor inspirate de ură, victimele cu dizabilități și victimele-copii tind să facă obiectul unei rate ridicate a victimizării secundare și repetate sau a intimidării și răzbunării. Ar trebui acordată o atenție specială evaluării riscului de victimizare ulterioară la care sunt sau nu supuse victimele și ar trebui să existe o prezumție puternică că respectivele victime vor beneficia de măsuri de protecție speciale.

(58) Victimele care au fost identificate ca fiind vulnerabile la victimizarea secundară și repetată sau la intimidare și răzbunare ar trebui să beneficieze de măsuri adecvate de protecție în cursul procedurilor penale. Natura exactă a acestor măsuri ar trebui determinată prin evaluări individuale, luând în considerare dorința victimei. Amploarea unor astfel de măsuri ar trebui stabilită fără a aduce atingere drepturilor apărării și în conformitate cu normele privind marja de apreciere a instanțelor. Îngrijorările și teama victimelor în legătură cu procedurile ar trebui să fie un factor-cheie în stabilirea necesității aplicării unei anumite măsuri în ce le privește.

(59) Necesitățile operaționale imediate și constrângerile pot face imposibilă garantarea faptului că, de exemplu, același funcționar de poliție audiază constant victima; boala, maternitatea sau concediile parentale sunt exemple de astfel de constrângeri. În plus, incintele destinate în mod special pentru audierile victimelor pot să nu fie disponibile, de exemplu, din cauza renovărilor. În eventualitatea unor asemenea constrângeri de ordin operațional sau practic, s-ar putea să nu fie posibilă aplicarea de la caz la caz a unei măsuri speciale preconizate ca urmare a unei evaluări individuale.

(60) Atunci când, în conformitate cu prezenta directivă, trebuie să fie numit un tutore sau un reprezentant pentru un copil, rolurile respective ar putea fi asumate de aceeași persoană sau de către o persoană juridică, o instituție sau o autoritate.

(61) Orice funcționar implicat în cadrul procedurilor penale care este susceptibil de a intra în contact personal cu o victimă ar trebui să poată primi și să primească o formare inițială și continuă corespunzătoare, la un nivel adecvat contactului cu victima respectivă, astfel încât să poată identifica victimele și nevoile acestora și să le trateze într-un mod respectuos, atent, profesionist și nediscriminatoriu. Persoanele susceptibili de a fi implicate în evaluarea individuală de identificare a necesităților specifice de protecție ale victimelor și pentru a stabili necesitatea ca acestea să beneficieze de măsuri speciale de protecție ar trebui să primească o formare specifică cu privire la modalitățile de realizare a unei astfel de evaluări. Statele membre ar trebui să asigure astfel de formări pentru personalul polițienesc și personalul instanțelor. De asemenea, formarea ar trebui să fie promovată pentru avocați, procurori și judecători, precum și pentru practicienii care oferă sprijin pentru victime sau servicii de justiție reparatorie. Obligația respectivă ar trebui să includă formare cu privire la servicii specifice de sprijinire a victimelor spre care ar trebui direcționată victima sau cursuri specializate în cazul în care munca lor privește îndeosebi victimele cu nevoi speciale, precum și formare psihologică adecvată, după caz. Acolo unde este cazul, această formare ar trebui să fie sensibilă la aspectele legate de gen. Acțiunile statelor membre în domeniul formării ar trebui să fie completate cu orientări, recomandări și schimb de bune practici, în conformitate cu foaia de parcurs de la Budapesta.

(62) Statele membre ar trebui să încurajeze și să colaboreze îndeaproape cu organizațiile societății civile, inclusiv cu organizațiile neguvernamentale recunoscute și active aflate în contact cu victime ale criminalității, în special în ceea ce privește elaborarea de politici, campaniile de informare și de sensibilizare, programele de cercetare și de instruire, formarea, precum și monitorizarea și evaluarea impactului măsurilor de sprijin și protecție a victimelor criminalității. Pentru ca victimele criminalității să beneficieze de asistența, sprijinul și protecția cuvenite, serviciile publice ar trebui să lucreze într-un mod coordonat și ar trebui să se implice la toate nivelurile administrative – la nivelul Uniunii, precum și la nivel național, regional și local. Victimele ar trebui să fie asistate în găsirea și contactarea autorităților competente pentru a evita trimiterile repetate. Statele membre ar trebui să aibă în vedere dezvoltarea de „puncte unice de acces” sau de „ghișee unice”, care abordează necesitățile multiple ale victimelor implicate în procedurile penale, inclusiv nevoia de a primi informații, asistență, sprijin, protecție și despăgubiri.

(63) Pentru a încuraja și a facilita denunțarea infracțiunilor și pentru a permite victimelor să întrerupă ciclul victimizărilor repetate, este esențial ca acestea să aibă la dispoziție servicii de sprijinire fiabile și ca autoritățile competente să fie pregătite să răspundă sesizărilor victimelor cu atenție, cu profesionalism și în condiții nediscriminatorii. Acest lucru ar putea spori încrederea victimelor în sistemele judiciare penale ale statelor membre și ar putea reduce numărul de infracțiuni nedenunțate. Practicienii care sunt susceptibili de a primi plângeri din partea victimelor cu privire la infracțiuni ar trebui să fie formați în mod corespunzător pentru a facilita denunțarea infracțiunilor și ar trebui adoptate măsuri pentru a permite denunțarea de către părți terțe, inclusiv de către organizații ale societății civile. Ar trebui să fie posibilă folosirea unor mijloace tehnice de comunicare, precum e-mail, înregistrări video sau formulare electronice pentru formularea plângerilor.

(64) Colectarea sistematică și corespunzătoare de date statistice este recunoscută ca o componentă esențială a unui proces de elaborare a politicilor eficient în domeniul drepturilor prevăzute de prezenta directivă. Pentru a facilita evaluarea aplicării prezentei directive, statele membre ar trebui să transmită Comisiei datele statistice relevante privind aplicarea procedurilor naționale referitoare la victimele criminalității, cuprinzând cel puțin numărul, natura și gravitatea infracțiunilor denunțate și, în măsura în care datele sunt cunoscute și disponibile, numărul, genul și vârsta victimelor. Datele statistice relevante pot include date înregistrate de autoritățile judiciare și agențiile de aplicare a legii și, în măsura posibilului, date administrative colectate de serviciile de asistență medicală și de asistență socială și de organizațiile publice și neguvernamentale de sprijinire a victimelor, a serviciilor de justiție reparatorie și alte organizații care lucrează cu victimele criminalității. Datele judiciare pot include informații privind infracțiuni denunțate, numărul de cazuri anchetate, de persoane urmărite penal și condamnate. Datele administrative bazate pe servicii pot include, în măsura posibilului, datele privind modul în care victimele utilizează serviciile furnizate de agențiile guvernamentale și organizațiile de sprijin publice sau private, cum ar fi numărul de trimiteri către serviciile de sprijinire a victimelor realizate de poliție, numărul de victime care solicită sprijin, primesc sau nu sprijin sau beneficiază sau nu de justiție reparatorie.

(65) Prezenta directivă urmărește modificarea și extinderea dispozițiilor Deciziei-cadru 2001/220/JAI. Deoarece modificările care trebuie aduse sunt substanțiale ca număr și natură, decizia-cadru respectivă ar trebui, pentru o mai mare claritate, să fie înlocuită în întregime cu privire la statele membre care participă la adoptarea prezentei directive.

(66) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și se conformează principiilor recunoscute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În special, aceasta caută să promoveze dreptul la demnitate, viață, integritate fizică și mentală, libertate și siguranță, respectarea vieții private și de familie, dreptul la proprietate, principiul nediscriminării, principiul egalității între femei și bărbați, drepturile copilului, ale persoanelor în vârstă și ale persoanelor cu handicap, precum și dreptul la un proces echitabil.

(67) Deoarece obiectivul prezentei directive, și anume stabilirea unor standarde minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de statele membre și, în consecință, având în vedere amploarea și efectele sale potențiale, poate fi atins mai bine la nivelul Uniunii, Uniunea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum se prevede la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE). În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut în respectivul articol, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului respectiv.

(68) Datele cu caracter personal prelucrate în cadrul punerii în aplicare a prezentei directive ar trebui să fie protejate în conformitate cu Decizia-cadru 2008/977/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală [1] și în conformitate cu principiile stabilite în Convenția Consiliului Europei din 28 ianuarie 1981 pentru protecția persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, pe care toate statele membre au ratificat-o.

(69) Prezenta directivă nu aduce atingere dispozițiilor mai ambițioase ale altor acte juridice ale Uniunii care abordează în mod expres nevoile specifice ale unor categorii speciale de victime, precum victimele traficului de persoane și victimele abuzului sexual asupra copiilor, ale exploatării sexuale sau ale pornografiei infantile.

(70) În conformitate cu articolul 3 din Protocolul nr. 21 privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, anexat la TUE și la TFUE, statele membre menționate și-au notificat dorința de a lua parte la adoptarea și la aplicarea prezentei directive.

(71) În conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul nr. 22 privind poziția Danemarcei, anexat la TUE și la TFUE, Danemarca nu participă la adoptarea prezentei directive, nu are obligații în temeiul acesteia și nici nu face obiectul aplicării sale.

(72) Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor a emis un aviz la 17 octombrie 2011 [2] în temeiul articolului 41 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date [3],

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL 1

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1

Obiective

(1) Scopul prezentei directive este de a garanta faptul că victimele criminalității beneficiază de informații, de sprijin și protecție adecvate și sunt în măsură să participe în procedurile penale.

Statele membre garantează faptul că victimele sunt recunoscute și tratate cu respect, atenție și profesionalism și de o manieră individualizată și nediscriminatorie, în toate contactele cu serviciile de sprijinire a victimelor sau de justiție reparatorie sau cu o autoritate competentă, care intervine în cadrul procedurilor penale. Drepturile prevăzute de prezenta directivă se aplică victimelor de o manieră nediscriminatorie, inclusiv în ceea ce privește statutul acestora din punctul de vedere al reședinței.

(2) În punerea în aplicare a prezentei directive, în cazul în care victima este un copil, statele membre asigură luarea în considerare în primul rând a interesului superior al acestuia, evaluat în mod individual. Prevalează o abordare orientată spre copil, luând în considerare în mod corespunzător vârsta, nivelul de maturitate, opiniile, nevoile și preocupările acestuia. Copilul și, dacă există, titularul răspunderii parentale sau alt reprezentant legal al copilului sunt informați cu privire la orice măsuri sau drepturi destinate în mod specific copilului.

Articolul 2

Definiții

(1) În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

(a) „victimă” înseamnă:

(i) o persoană fizică ce a suferit un prejudiciu, inclusiv o vătămare a integrității sale fizice, mentale sau emoționale, sau un prejudiciu economic, cauzate în mod direct de o infracțiune;

(ii) membrii familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma decesului persoanei respective;

[1] JO L 350, 30.12.2008, p. 60.

[2] JO C 35, 9.2.2012, p. 10.

[3] JO L 8, 12.1.2001, p. 1.

(b) „membrii familiei" înseamnă soțul/soția, persoana care conviețuiește cu victima, fiind angajată într-o relație intimă și gospodărind împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă, rudele în linie directă, frații și surorile, precum și persoanele aflate în întreținerea victimei;

(c) „copil" înseamnă orice persoană având o vârstă mai mică de 18 ani;

(d) „justiție reparatorie" înseamnă orice proces prin care victima și autorul infracțiunii pot, în cazul în care consimt liber, să participe activ la soluționarea problemelor generate de infracțiune cu ajutorul unei terțe părți imparțiale.

(2) Statele membre pot stabili proceduri:

(a) pentru limitarea numărului membrilor familiei care pot beneficia de drepturile prevăzute de prezenta directivă, ținând seama de circumstanțele individuale ale fiecărui caz; și

(b) în sensul alineatului (1) litera (a) punctul (ii), pentru stabilirea membrilor familiei care au prioritate în ceea ce privește exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta directivă.

CAPITOLUL 2

FURNIZAREA DE INFORMAȚII ȘI SPRIJIN

Articolul 3

Dreptul de a înțelege și de a se face înțeles

(1) Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a asista victimele astfel încât acestea să înțeleagă și să se poată face înțelese de la primul contact și în cursul oricărei interacțiuni ulterioare necesare pe care o au cu o autoritate competentă în cadrul procedurilor penale, inclusiv în cazul în care informațiile sunt furnizate de respectiva autoritate.

(2) Statele membre asigură efectuarea comunicațiilor către victime într-un limbaj simplu și accesibil, verbal sau în scris. Astfel de comunicații iau în considerare caracteristicile personale ale victimei, inclusiv orice dizabilitate care poate afecta abilitatea de a înțelege sau de a se face înțeleasă.

(3) Cu excepția cazului în care este contrar intereselor victimei sau ar afecta negativ desfășurarea procedurilor, statele membre permit victimelor să fie însoțite de persoană aleasă de acestea cu ocazia primului contact cu o autoritate competentă, atunci când, datorită impactului infracțiunii, victima solicită asistență pentru a înțelege sau a se face înțeleasă.

Articolul 4

Dreptul de a primi informații încă de la primul contact cu o autoritate competentă

(1) Statele membre se asigură că victimele primesc următoarele informații, fără întârzieri inutile, încă de la primul contact cu o autoritate competentă, pentru a permite acestora să își exercite drepturile prevăzute de prezenta directivă:

(a) tipul de sprijin pe care victimele îl pot primi și din partea cui, inclusiv, în cazul în care este relevant, informații de bază privind accesul la asistență medicală, orice tip de asistență specializată, inclusiv asistență psihologică și cazare alternativă;

(b) procedurile privind formularea unei plângeri cu privire la o infracțiune și rolul victimelor în aceste proceduri;

(c) modul și condițiile în care victimele pot obține protecție, inclusiv măsurile de protecție;

(d) modul și condițiile de acces la consiliere juridică, asistență juridică și orice altă formă de consiliere;

(e) modul și condițiile în care victimele pot avea acces la despăgubiri;

(f) modul și condițiile în care victimele au dreptul la interpretare și traducere;

(g) în cazul în care victimele își au reședința în alt stat membru decât cel în care a fost comisă infracțiunea, orice măsură, procedură sau instrument specific care este disponibil pentru a-și apăra interesele în statul membru unde se stabilește primul contact cu autoritatea competentă;

(h) procedurile disponibile de formulare a plângerilor, în cazul în care drepturile acestora nu sunt respectate de autoritatea competentă;

(i) datele de contact pentru comunicările cu privire la cauza lor;

(j) serviciile de justiție reparatorie disponibile;

(k) modul și condițiile în care victimelor li se pot rambursa cheltuielile suportate ca urmare a participării în procedurile penale.

(2) Amploarea sau gradul de detaliu al informațiilor menționate la alineatul (1) poate varia în funcție de nevoile specifice și de situația personală a victimei și de tipul sau natura infracțiunii. Detalii suplimentare pot fi, de asemenea, transmise în etape ulterioare în funcție de nevoile victimei și de relevanța, în fiecare etapă a procedurilor, a unor astfel de detalii.

Articolul 5

Drepturile victimelor în momentul formulării unei plângeri

(1) Statele membre se asigură că victimele primesc o confirmare scrisă de înregistrare a plângerii lor formale depuse de acestea la autoritatea competentă a unui statul membru, care conține elementele de bază ale infracțiunii respective.

(2) Statele membre se asigură că victimele care doresc să formuleze o plângere referitoare la o infracțiune și care nu înțeleg sau nu vorbesc limba autorității competente au posibilitatea de a formula plângerea într-o limbă pe care o înțeleg sau primesc asistența lingvistică necesară.

(3) Statele membre se asigură că victimele care nu înțeleg sau nu vorbesc limba autorității competente primesc, în mod gratuit, o traducere a confirmării scrise de înregistrare a plângerii lor prevăzute la alineatul (1), dacă solicită acest lucru, într-o limbă pe care o înțeleg.

Articolul 6

Dreptul de a primi informații cu privire la propria cauză

(1) Statele membre se asigură că victimele sunt informate, fără întârzieri inutile, cu privire la dreptul lor de a primi următoarele informații privind procedurile penale inițiate ca urmare a plângerii privind infracțiunea care afectează victima și că, la cerere, primesc astfel de informații:

(a) orice decizie de a nu continua sau de a înceta ancheta sau de a nu începe urmărirea penală împotriva autorului infracțiunii;

(b) data și locul procesului și natura acuzațiilor împotriva autorului infracțiunii.

(2) Statele membre se asigură că, în funcție de rolul lor în sistemul judiciar penal relevant, victimele sunt informate, fără întârzieri inutile, cu privire la dreptul lor de a primi următoarele informații privind procedurile penale inițiate ca urmare a plângerii privind infracțiunea care afectează victima și că, la cerere, primesc astfel de informații:

(a) orice hotărâre finală pronunțată într-un proces;

(b) informații care să îi permită victimei să ia la cunoștință stadiul procedurilor penale, cu excepția situației excepționale în care desfășurarea corespunzătoare a cauzei ar putea fi afectată printr-o astfel de informare.

(3) Informațiile prevăzute la alineatul (1) litera (a) și la alineatul (2) litera (a) includ motivarea sau un rezumat succint al motivării respectivei hotărâri, cu excepția cazului unei hotărâri aparținând unui juriu sau al unei hotărâri în care motivarea este confidențială, caz în care motivarea nu este furnizată în temeiul dreptului intern.

(4) Dorința victimelor de a primi sau nu informații are forță obligatorie pentru autoritățile competente, cu excepția cazului în care informațiile respective trebuie transmise în virtutea dreptului victimei de a avea o participare activă în procedurile penale. Statele membre permit victimelor să își modifice în orice moment opțiunea și o iau ulterior în considerare.

(5) Statele membre se asigură că victimelor li se oferă posibilitatea de a fi informate fără întârzieri inutile, atunci când persoana aflată în arest, urmărită penal sau condamnată pentru infracțiunile care le privesc este eliberată sau a evadat din detenție. În plus, statele membre se asigură că victimele sunt informate cu privire la orice măsuri relevante adoptate pentru protecția lor în caz de eliberare sau evadare a autorului infracțiunii.

(6) Victimele primesc, la cerere, informațiile menționate la alineatul (5) cel puțin în cazurile în care există un pericol sau în cazul unui risc identificat de prejudiciu la adresa acestora, cu excepția cazului în care există un risc identificat de prejudiciu la adresa autorului infracțiunii care ar rezulta din notificare.

Articolul 7

Dreptul la servicii de interpretariat și traducere

(1) Statele membre se asigură că victimele care nu înțeleg sau nu vorbesc limba utilizată în procedurile penale la care participă pot beneficia, la cerere și în mod gratuit, de servicii de interpretariat, în funcție de rolul care le revine în cadrul procedurilor penale din sistemul judiciar penal relevant, cel puțin la audierile și interogatoriile victimei în cadrul procedurilor penale în fața organelor de cercetare și a autorităților judiciare, inclusiv în cursul interogatoriilor de către organele de poliție, precum și de servicii de interpretariat în momentul participării active la audierile în fața instanței și a oricăror audieri intermediare care sunt necesare.

(2) Fără a se aduce atingere dreptului la apărare și în conformitate cu normele privind marja de apreciere a instanței, pot fi utilizate mijloace tehnice de comunicare, cum ar fi videoconferința, telefonul sau internetul, cu excepția cazului în care este necesară prezența fizică a interpretului pentru ca victimele să-și poată exercita în mod corespunzător drepturile sau să poată înțelege procedura.

(3) Statele membre se asigură că victimele care nu înțeleg sau nu vorbesc limba utilizată în procedurile penale în care participă beneficiază, la cerere și în mod gratuit, în funcție de rolul care le revine în cadrul procedurilor penale din sistemul judiciar penal relevant, de traducerea informațiilor esențiale exercitării drepturilor lor în cadrul procedurilor penale într-o limbă pe care o înțeleg, în măsura în care aceste informații sunt puse la dispoziția victimelor. Traducerile unor astfel de informații includ, cel puțin, orice hotărâre privind încetarea procedurilor penale referitoare la infracțiunea suferită de victimă și, la cererea victimei, motivarea sau un rezumat succint al motivării respectivei hotărâri, cu excepția cazului unei hotărâri aparținând unui juriu sau al unei hotărâri în care motivarea este confidențială, caz în care motivarea nu este furnizată în temeiul dreptului intern.

(4) Statele membre se asigură că victimele care au dreptul să primească informații privind data și locul procesului, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (b), și care nu înțeleg limba autorității competente primesc, la cerere, o traducere a informațiilor la care au dreptul.

(5) Victimele pot prezenta o cerere motivată pentru ca un document să fie considerat esențial. Nu se impune obligația de a traduce acele părți din documentele esențiale care nu sunt relevante pentru obiectivul de a permite victimelor să participe în mod activ în procedurile penale.

(6) Prin derogare de la alineatele (1) și (3), o traducere orală sau un rezumat oral al documentelor esențiale poate fi furnizat în locul unei traduceri scrise, cu condiția ca o astfel de traducere orală sau rezumat oral să nu prejudicieze caracterul echitabil al procedurilor.

(7) Statele membre se asigură că autoritatea competentă evaluează dacă victimele au nevoie de interpretare sau de traducere, astfel cum se prevede la alineatele (1) și (3). Victimele pot contesta o decizie de a nu furniza interpretare sau traducere. Normele procedurale privind o astfel de contestație se stabilesc în cadrul dreptului intern.

(8) Interpretarea și traducerea, precum și examinarea unei contestații la o hotărâre de a nu asigura interpretare sau traducere în temeiul prezentului articol nu trebuie să prelungească în mod nerezonabil procedurile penale.

Articolul 8

Dreptul de acces la serviciile de sprijinire a victimelor

(1) Statele membre se asigură că victimele au acces, în concordanță cu necesitățile lor, la servicii confidențiale de sprijinire a victimelor, în mod gratuit, care acționează în interesul victimelor înainte, în timpul și pentru o durată adecvată după încetarea procedurilor penale. Membrii familiei au acces la serviciile de sprijinire a victimelor în conformitate cu necesitățile lor și cu gravitatea prejudiciului suferit ca urmare a infracțiunii săvârșite împotriva victimei.

(2) Statele membre facilitează direcționarea victimelor, de către autoritatea competentă la care a fost depusă plângerea și de către alte entități relevante, către serviciile de sprijinire a victimelor.

(3) Statele membre adoptă măsuri pentru a institui servicii specializate, gratuite și confidențiale de sprijinire a victimelor în plus față de sau ca parte integrantă a serviciilor generale de sprijinire a victimelor sau pentru a permite organizațiilor de sprijinire a victimelor să facă apel la entități specializate existente care oferă astfel de sprijin specializat. Victimele au acces la astfel de servicii în conformitate cu nevoile lor specifice, iar membrii familiei au acces la respectivele servicii în conformitate cu nevoile lor specifice și cu gradul de vătămare suferit ca urmare a infracțiunii săvârșite împotriva victimei.

(4) Serviciile de sprijinire a victimelor și orice servicii specializate de sprijinire pot fi instituite ca organizații publice sau neguvernamentale și pot fi organizate pe bază profesională sau voluntară.

(5) Statele membre se asigură că accesul la serviciile de sprijinire a victimelor nu depinde de formularea de către victimă a unei plângeri formale în fața unei autorități competente cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.

Articolul 9

Sprijinul din partea serviciilor de sprijinire a victimelor

(1) Serviciile de sprijinire a victimelor, astfel cum sunt menționate la articolul 8 alineatul (1), furnizează cel puțin:

(a) informațiile, consilierea și sprijinul relevante pentru exercitarea drepturilor care revin victimelor, inclusiv în ceea ce privește accesul la sistemele publice naționale de despăgubire în cazul daunelor penale, precum și cu privire la rolul victimelor în cadrul procedurilor penale, inclusiv pregătirea pentru participarea la proces;

(b) informații privind sau trimitere directă la orice servicii specializate de sprijinire relevante existente;

(c) sprijinul emoțional și, dacă este disponibil, cel psihologic;

(d) consiliere privind aspectele financiare și practice subsecvente infracțiunii;

(e) cu excepția cazului în care este furnizată de alte servicii publice sau private, consiliere cu privire la riscurile de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare, precum și la prevenirea acestora.

(2) Statele membre încurajează serviciile de sprijinire a victimelor să acorde o atenție deosebită nevoilor specifice ale victimelor care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravității infracțiunii.

(3) Cu excepția cazului în care acestea sunt furnizate de alte servicii publice sau private, serviciile specializate de sprijinire menționate la articolul 8 alineatul (3), instituie și pun la dispoziție cel puțin:

(a) adăposturi sau orice altă cazare provizorie adecvată pentru victimele care au nevoie de un loc sigur din cauza unui risc iminent de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare;

(b) sprijin orientat și integrat pentru victimele cu nevoi specifice, precum victimele violenței sexuale, victimele violenței bazate pe gen și victimele violențelor în cadrul unor relații apropiate, inclusiv sprijin în cazul traumelor și consiliere.

CAPITOLUL 3

PARTICIPAREA ÎN PROCEDURILE PENALE

Articolul 10

Dreptul de a fi audiat

(1) Statele membre se asigură că victimele pot fi audiate în cursul procedurii penale și pot prezenta probe. În cazul audierii unei victime-copil, se iau în considerare în mod adecvat vârsta și maturitatea acesteia.

(2) Normele procedurale în temeiul cărora victimele pot fi audiate în cursul procedurilor penale și pot prezenta probe se stabilesc în cadrul dreptului intern.

Articolul 11

Drepturi în cazul unei hotărâri de neîncepere a urmăririi penale

(1) Statele membre se asigură că victimele, în funcție de rolul care le revine în sistemul judiciar penal relevant, au dreptul de a solicita revizuirea unei hotărâri de neîncepere a urmăririi penale. Normele procedurale pentru o astfel de revizuire se stabilesc în dreptul intern.

(2) În cazul în care, în conformitate cu dreptul intern, rolul victimei în sistemul judiciar penal relevant se stabilește numai după adoptarea hotărârii de urmărire penală, statele membre se asigură că cel puțin victimele unor încălcări grave au dreptul de a solicita revizuirea unei hotărâri de neîncepere a urmăririi penale. Normele procedurale pentru o astfel de revizuire se stabilesc în cadrul dreptului intern.

(3) Statele membre se asigură că victimele sunt informate fără întârzieri inutile cu privire la dreptul lor de a primi și că primesc, la cerere, informații suficiente pentru a decide dacă doresc sau nu să solicite revizuirea oricărei hotărâri de neîncepere a urmăririi penale.

(4) În cazul în care hotărârea de neîncepere a urmăririi penale este adoptată de cea mai înaltă autoritate de urmărire penală, a cărei hotărâre nu poate face obiectul unei căi de atac în temeiul dreptului intern, calea de atac poate fi soluționată de aceeași autoritate.

(5) Alineatele (1), (3) și (4) nu se aplică deciziei procurorului de neîncepere a urmăririi penale, în cazul în care o astfel de decizie conduce la o soluționare extrajudiciară, în măsura în care dreptul intern prevede aceasta.

Articolul 12

Dreptul la garanții în contextul serviciilor de justiție reparatorie

(1) Statele membre iau măsuri care garantează protecția victimei împotriva victimizării secundare și repetate, precum și a intimidării și răzbunării, care să se aplice atunci când se recurge la orice serviciu de justiție reparatorie. Astfel de măsuri garantează victimelor care optează să participe în procesul de justiție reparatorie că beneficiază, la cerere, de acces la servicii de justiție reparatorie sigure și competente, cu respectarea cel puțin a următoarelor condiții:

(a) se recurge la servicii de justiție reparatorie dacă acestea sunt în interesul victimei, în funcție de considerațiile privind siguranța și cu acordul liber și în cunoștință de cauză al acesteia, care poate fi retras în orice moment;

(b) înainte de a accepta să participe în procesul de justiție reparatorie, victima primește informații complete și obiective cu privire la proceduri și la eventualele rezultatele ale acestora, precum și informații cu privire la procedurile de supraveghere a punerii în aplicare a oricărui acord;

(c) autorul infracțiunii a recunoscut faptele de bază ale cauzei;

(d) orice acord este încheiat în mod voluntar și poate fi luat în considerare în cadrul oricăror proceduri penale ulterioare;

(e) discuțiile din cadrul procedurilor de justiție reparatorie care nu au loc în public sunt confidențiale și nu sunt divulgate ulterior, cu excepția cazului în care părțile își dau acordul în acest sens sau dacă acest lucru se prevede în dreptul intern, având în vedere interesul public prevalent.

(2) Statele membre facilitează trimiterea cauzelor, dacă este cazul către serviciile de justiție reparatorie, inclusiv prin stabilirea de proceduri sau orientări cu privire la condițiile unei astfel de trimiteri.

Articolul 13

Dreptul la asistență juridică

Statele membre se asigură că victimele au acces la asistență juridică, atunci când au calitatea de parte în procedurile penale. Condițiile sau normele procedurale în conformitate cu care victimele pot avea acces la asistență juridică se stabilesc în dreptul intern.

Articolul 14

Dreptul la rambursarea cheltuielilor

Statele membre oferă victimelor care participă în procedurile penale posibilitatea de a li se rambursa cheltuielile suportate ca urmare a participării lor active la aceste proceduri, în funcție de rolul care le revine în sistemul judiciar penal relevant. Condițiile sau normele procedurale în conformitate cu care victimelor li se pot rambursa cheltuielile se stabilesc în dreptul intern.

Articolul 15

Dreptul la restituirea bunurilor

Statele membre se asigură că, în urma unei decizii a unei autorități competente, bunurile recuperabile care sunt sechestrate pe durata procedurilor penale li se restituie victimelor fără întârziere, cu excepția cazului în care ele sunt necesare în cadrul procedurilor penale. Condițiile sau normele procedurale în conformitate cu care astfel de bunuri sunt restituite se stabilesc în dreptul intern.

Articolul 16

Dreptul de a obține în cadrul procedurilor penale o decizie privind despăgubirile din partea autorului infracțiunii

(1) Statele membre se asigură că, în cursul procedurilor penale, victimele au dreptul de a obține o decizie privind despăgubirile din partea autorului infracțiunii, într-un termen rezonabil, cu excepția cazului în care în dreptul intern se prevede că o astfel de decizie se adoptă în cadrul altor proceduri judiciare.

(2) Statele membre promovează măsurile necesare pentru a-i încuraja pe autorii infracțiunilor să despăgubească în mod corespunzător victimele.

Articolul 17

Drepturile victimelor care au reședința în alt stat membru

(1) Statele membre se asigură că autoritățile lor competente sunt în măsură să adopte măsurile adecvate pentru a reduce la minimum dificultățile care apar atunci când victima își are reședința într-un alt stat membru decât cel în care a fost săvârșită infracțiunea, în special în ceea ce privește desfășurarea procedurilor. În acest scop, autorităților statului membru în care a fost săvârșită infracțiunea le revine, în special, sarcina:

(a) de a lua o declarație victimei imediat după formularea plângerii cu privire la săvârșirea infracțiunii în fața autorității competente;

(b) de a recurge cât mai mult posibil la dispozițiile privind videoconferințele și teleconferințele prevăzute în Convenția privind asistența reciprocă în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene din 29 mai 2000 [1] în scopul audierii victimelor care au reședința în străinătate.

(2) Statele membre se asigură că victimele infracțiunilor săvârșite într-un alt stat membru decât cel în care acestea își au reședința pot formula o plângere în fața autorităților competente din statul membru de reședință, dacă nu au posibilitatea de a face acest lucru în statul membru în care a fost săvârșită infracțiunea sau, în cazul săvârșirii unei infracțiuni grave, potrivit dreptului intern al respectivului stat membru, dacă nu doresc să facă acest lucru.

(3) Statele membre se asigură că autoritatea competentă care a înregistrat plângerea victimei o transmite fără întârziere autorității competente a statului membru în care a fost săvârșită infracțiunea, în cazul în care competența de a iniția procedurile nu a fost încă exercitată de statul membru în care a fost înregistrată plângerea.

CAPITOLUL 4

PROTECȚIA VICTIMELOR ȘI RECUNOAȘTEREA VICTIMELOR CU NEVOI DE PROTECȚIE SPECIFICE

Articolul 18

Dreptul la protecție

Fără a aduce atingere dreptului la apărare, statele membre garantează adoptarea unor măsuri de protecție a siguranței victimelor și a membrilor familiilor acestora împotriva victimizării secundare și repetate și a intimidării și răzbunării, inclusiv împotriva riscului unor vătămări emoționale sau psihologice, și de protecție a demnității victimelor pe durata audierilor și în momentul depunerii mărturiei. După caz, astfel de măsuri includ și proceduri instituite în temeiul dreptului intern pentru protecția fizică a victimelor și a membrilor familiilor acestora.

Articolul 19

Dreptul la evitarea contactului dintre victimă și autorul infracțiunii

(1) Statele membre stabilesc condițiile necesare pentru a se permite evitarea contactului dintre victime și, după caz, membrii familiei acestora și autorul infracțiunii în incinta în care se desfășoară procedurile penale, în afară de cazul în care acest lucru este impus de procedurile penale.

(2) Statele membre se asigură că noile clădiri ale instanțelor judecătorești beneficiază de săli de așteptare separate pentru victime.

Articolul 20

Dreptul la protecție al victimelor în cursul cercetării

Fără a se aduce atingere dreptului la apărare și în conformitate cu normele privind marja de apreciere a instanțelor, statele membre se asigură că pe durata cercetărilor penale:

(a) audierile victimelor se desfășoară fără întârzieri nejustificate, de îndată ce autoritatea competentă a înregistrat o plângere cu privire la săvârșirea unei infracțiuni;

(b) numărul audierilor victimelor este cât mai redus cu putință, iar audierile au loc numai atunci când sunt strict necesare pentru desfășurarea cercetării penale;

[1] JO C 197, 12.7.2000, p. 3.

(c) victimele pot fi însoțite de reprezentantul lor legal și de o persoană aleasă de acestea, cu excepția cazului în care s-a luat o decizie contrară motivată în legătură cu una dintre persoanele respective sau cu amândouă;

(d) examinările medicale sunt reduse la minimum și se desfășoară numai atunci când sunt strict necesare în scopul procedurilor penale.

Articolul 21

Dreptul la protecția vieții private

(1) Statele membre se asigură că autoritățile competente pot adopta, în cursul procedurilor penale, măsurile adecvate pentru a proteja viața privată, inclusiv caracteristicile personale ale victimei luate în considerare în evaluarea individuală prevăzută la articolul 22, și imaginile victimelor și ale membrilor familiilor acestora. În plus, statele membre se asigură că autoritățile competente pot adopta toate măsurile legale pentru a împiedica difuzarea publică a oricăror informații care ar putea duce la identificarea unei victime-copil.

(2) În vederea protejării vieții private, a integrității personale și a datelor cu caracter personal ale victimei, în ceea ce privește libertatea de exprimare și de informare și libertatea și pluralismul mass-media, statele membre încurajează mass-media să adopte măsuri de autoreglementare.

Articolul 22

Evaluarea individuală a victimelor pentru identificarea nevoilor de protecție specifice

(1) Statele membre se asigură că victimele beneficiază de o evaluare promptă și individuală, în conformitate cu procedurile naționale, pentru a se identifica nevoile de protecție specifice și pentru a se determina dacă și în ce măsură ar putea beneficia de măsuri speciale în cursul procedurilor penale, astfel cum se prevede la articolele 23 și 24, datorită vulnerabilității deosebite la victimizare secundară și repetată sau la intimidare și răzbunare.

(2) Evaluarea individuală ia în considerare în special:

(a) caracteristicile personale ale victimei;

(b) tipul sau natura infracțiunii; și

(c) circumstanțele infracțiunii.

(3) În contextul evaluării individuale, se acordă o atenție deosebită victimelor care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravității infracțiunii, victimelor afectate de o infracțiune din cauza prejudecăților sau din motive de discriminare care ar putea avea legătură în special cu caracteristicile lor personale și victimelor care sunt deosebit de vulnerabile din cauza relației cu autorul infracțiunii și a dependenței de acesta, în special victimele terorismului, ale criminalității organizate, ale traficului de persoane, ale violenței bazate pe gen, ale violenței în cadrul relațiilor apropiate, ale violenței sexuale sau ale exploatării, ale infracțiunilor săvârșite din ură și victimele cu dizabilități.

(4) În sensul prezentei directive, se prezumă că victimele-copii au nevoi de protecție specifice datorită vulnerabilității la victimizarea secundară și repetată sau la intimidare și răzbunare. Pentru a se determina dacă și în ce măsură ar beneficia de măsurile speciale prevăzute la articolele 23 și 24, victimele-copii fac obiectul unei evaluări individuale astfel cum se prevede la alineatul (1) din prezentul articol.

(5) Amploarea evaluării individuale poate fi adaptată în funcție de gravitatea infracțiunii și de nivelul prejudiciului aparent suferit de victimă.

(6) Evaluarea individuală se desfășoară cu strânsa implicare a victimelor și ia în considerare dorințele acestora, inclusiv refuzul de a beneficia de măsurile speciale prevăzute la articolele 23 și 24.

(7) În cazul în care elementele de bază ale evaluării individuale s-au modificat în mod semnificativ, statele membre se asigură că aceasta este actualizată pe toată durata procedurilor penale.

Articolul 23

Dreptul la protecție în cursul procedurilor penale de care beneficiază victimele cu nevoi specifice de protecție

(1) Fără a se aduce atingere dreptului la apărare și în conformitate cu normele privind marja de apreciere a instanței, statele membre se asigură că victimele cu nevoi specifice de protecție care beneficiază de măsurile speciale identificate ca urmare a unei evaluări individuale prevăzute la articolul 22 alineatul (1) pot beneficia de măsurile prevăzute la alineatele (2) și (3) de la prezentul articol. O măsură specială preconizată ca urmare a evaluării individuale nu se pune la dispoziție în cazul în care constrângeri de natură operațională sau practică fac acest lucru imposibil sau în cazul în care există o nevoie urgentă de a audia victima și neîndeplinirea acestui lucru ar putea aduce un prejudiciu victimei sau unei alte persoane ori ar putea afecta desfășurarea procedurilor.

(2) Următoarele măsuri speciale se pun la dispoziție în cursul cercetărilor penale pentru victimele cu nevoi specifice de protecție identificate în conformitate cu articolul 22 alineatul (1):

(a) audierea victimei se desfășoară în incinte concepute sau adaptate în acest scop;

(b) audierea victimei se desfășoară de către sau prin intermediul unor profesioniști pregătiți în acest scop;

(c) toate audierile victimei sunt realizate de aceleași persoane, cu excepția cazului în care acest lucru este contrar bunei administrări a justiției;

(d) toate audierile victimelor violenței sexuale, ale violenței bazate pe gen sau ale violenței în cadrul unor relații apropiate, cu excepția cazului în care sunt efectuate de un procuror sau un judecător, sunt efectuate de către o persoană de același sex cu victima, dacă victima dorește acest lucru, cu condiția ca derularea procedurilor penale să nu fie afectată.

(3) Următoarele măsuri sunt disponibile în cursul procedurilor judiciare pentru victimele cu nevoi specifice de protecție identificate în conformitate cu articolul 22 alineatul (1):

(a) măsuri de evitare a contactului vizual între victime și autorii infracțiunilor, inclusiv pe parcursul depunerii mărturiei, prin mijloace adecvate, inclusiv prin utilizarea mijloacelor tehnice de comunicare;

(b) măsuri de garantare a posibilității ca victima să fie audiată în instanță fără a fi prezentă, în special prin folosirea mijloacelor tehnice de comunicare adecvate;

(c) măsuri de evitare a adresării de întrebări inutile victimei privind viața privată, care nu sunt legate de infracțiunea respectivă; și

(d) măsuri prin care să se permită derularea audierii în absența publicului.

Articolul 24

Dreptul la protecție al victimelor-copii în cursul procedurilor penale

(1) Pe lângă măsurile prevăzute la articolul 23, statele membre se asigură că atunci când victima este copil:

(a) în cercetările penale, toate audierile victimei-copil pot fi înregistrate pe suport audiovizual și că aceste înregistrări pot fi utilizate ca probe în procedurile penale;

(b) în cercetările și procedurile penale, în funcție de rolul victimelor în sistemul judiciar penal relevant, autoritățile competente numesc un reprezentant special pentru victimele-copii în cazul în care, conform dreptului intern, titularii răspunderii părintești nu pot reprezenta victima-copil ca urmare a unui conflict de interese între aceștia și victima-copil sau atunci când victima-copil este neînsoțită sau separată de familie;

(c) în cazul în care victima-copil are dreptul la consiliere juridică, aceasta are dreptul la propriul consilier juridic și la reprezentare în nume propriu în procedurile unde există sau ar putea exista un conflict de interese între victima-copil și titularii răspunderi părintești sau alte părți.

Normele procedurale pentru înregistrările audiovizuale menționate la primul paragraf litera (a) și pentru utilizarea acestora se stabilesc în cadrul dreptului intern.

(2) În cazul în care vârsta victimei nu este cunoscută și există motive pentru a se considera că aceasta este copil, în sensul prezentei directive se prezumă că victima este copil.

CAPITOLUL 5

ALTE DISPOZIȚII

Articolul 25

Formarea practicienilor

(1) Statele membre se asigură că funcționarii susceptibili să intre în contact cu victimele, precum personalul polițienesc și personalul instanțelor, beneficiază de cursuri de formare atât generale, cât și de specialitate, până la un nivel adecvat din punctul de vedere al contactului cu victimele, pentru a spori nivelul de conștientizare de către aceștia a nevoilor victimelor și pentru a le permite să poată trata victimele într-un mod respectuos, imparțial și profesionist.

(2) Fără a aduce atingere independenței judiciare și diferențelor de organizare ale sistemelor judiciare din Uniune, statele membre solicită celor care răspund de formarea judecătorilor și a procurorilor implicați în proceduri penale să pună la dispoziție cursuri de formare atât generale, cât și de specialitate, pentru a spori nivelul de conștientizare de către judecători și procurori a nevoilor victimelor.

(3) Cu respectarea adecvată a independenței profesiei juridice, statele membre recomandă celor care răspund de formarea avocaților să pună la dispoziție cursuri de formare atât generale, cât și de specialitate, pentru a spori nivelul de conștientizare de către avocați a nevoilor victimelor.

(4) Prin serviciile publice sau prin finanțarea organizațiilor de sprijinire a victimelor, statele membre încurajează inițiative prin care cei care furnizează servicii de sprijinire a victimelor și de justiție reparatorie beneficiază de formare corespunzătoare la un nivel adecvat în ceea ce privește contactul cu victimele și îndeplinesc standardele profesionale necesare pentru a garanta că aceste servicii sunt furnizate într-un mod respectuos, imparțial și profesionist.

(5) În conformitate cu funcțiile practicianului, cu natura și nivelul contactului acestuia cu victimele, cursurile de formare urmăresc să permită practicianului să recunoască victimele și să le trateze în mod respectuos, profesionist și nediscriminatoriu.

Articolul 26

Cooperarea și coordonarea serviciilor

(1) Statele membre adoptă măsurile adecvate pentru a facilita cooperarea dintre statele membre în vederea îmbunătățirii exercitării de către victime a drepturilor lor, astfel cum sunt prevăzute de prezenta directivă și în cadrul dreptului intern. Cooperarea în cauză urmărește cel puțin:

(a) schimbul de bune practici;

(b) consultarea în cazuri individuale; și

(c) asistența acordată rețelelor europene care lucrează în domenii direct relevante pentru drepturile victimelor.

(2) Statele membre adoptă măsurile corespunzătoare, inclusiv prin intermediul internetului, menite să sensibilizeze publicul larg cu privire la drepturile prevăzute în prezenta directivă, să reducă riscul victimizării și să reducă la minimum impactul negativ al criminalității și riscurile de victimizare secundară și repetată, de intimidare și răzbunare, în special prin orientarea către grupuri vulnerabile precum copiii, victimele violenței bazate pe gen și ale violenței în cadrul unor relații apropiate. Astfel de măsuri pot include campanii de informare și sensibilizare, programe de cercetare și educare, dacă este cazul în cooperare cu organizațiile relevante ale societății civile și cu alte părți interesate.

CAPITOLUL 6

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 27

Transpunere

(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 16 noiembrie 2015.

(2) Atunci când statele membre adoptă aceste dispoziții, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

Articolul 28

Furnizarea de date și statistici

Până la 16 noiembrie 2017 și, ulterior, la fiecare trei ani, statele membre comunică Comisiei datele disponibile care arată modul și măsura în care victimele și-au exercitat drepturile prevăzute de prezenta directivă.

Articolul 29

Raport

Până la 16 noiembrie 2017, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare a gradului în care statele membre au luat măsurile necesare pentru a se conforma prezentei directive, inclusiv o descriere a măsurilor adoptate în temeiul articolelor 8, 9 și 23, raport însoțit, dacă este necesar, de propuneri legislative.

Articolul 30

Înlocuirea Deciziei-cadru 2001/220/JAI

Decizia-cadru 2001/220/JAI se înlocuiește pentru statele membre care participă la adoptarea prezentei directive, fără a se aduce atingere obligațiilor statelor membre în ceea ce privește termenele de transpunere în dreptul intern.

Pentru statele membre care participă la adoptarea prezentei directive, trimiterile la decizia-cadru sus-menționată se interpretează drept trimiteri la prezenta directivă.

Articolul 31

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 32

Destinatarii

Prezenta directivă se adresează statelor membre, în conformitate cu tratatele.

Adoptată la Strasbourg, 25 octombrie 2012.

Pentru Parlamentul European	*Pentru Consiliu*
Președintele	*Președintele*
M. SCHULZ	A. D. MAVROYIANNIS